

จดหมายข่าว เครือข่ายอุตสาหกรรม แป้งมันสำปะหลัง

ปีที่ 11 ฉบับที่ 40 ประจำเดือน
กรกฎาคม - กันยายน 2563

บรรณาธิการแถลง

สวัสดีท่านผู้อ่านทุกท่าน พบกันอีกครั้งกับจดหมายข่าวปีที่ 11 ฉบับที่ 40 ซึ่งได้รวบรวมข่าวสาร สถานการณ์ และเนื้อหาที่เป็นประโยชน์กับผู้อ่านในแวดวงอุตสาหกรรมมันสำปะหลังอย่างเช่นเคย สำหรับจดหมายข่าวฉบับนี้ประกอบด้วย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่งเร่งด่วนจอร์โคไบต่างมันสำปะหลัง หลังระบาดหนักกว่า 3 แสนไร่ รวมทั้ง “สมาคมการค้ามันสำปะหลัง” ซึ่งทัวมัสมีโอกาสนะลุ 2.50 บาทต่อกิโลกรัม และไปโอเทคได้รับทุนสนับสนุนกว่า 12 ล้านบาทจากกองทุนความร่วมมือแม่โขงและสาธารณรัฐเกาหลี (Mekong-Republic of Korea Cooperation Fund-MKCF) เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านมันสำปะหลังในเขตประเทศลุ่มแม่น้ำโขง นอกจากนี้ท่านจะได้พบกับบทความที่มีประโยชน์ 2 เรื่อง คือ “แป้งปลอดกลูเตน...Product Champion สร้างมูลค่าเพิ่มให้มันสำปะหลังสูงกว่า 8.2 เท่าในปี 2570” และ “เทคนิคการปลูกมันสำปะหลัง ให้ผลผลิตสูงสุด และลดต้นทุนทำร่นมันสำปะหลัง 30%” ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมมันสำปะหลังได้ ท่านยังสามารถติดตามข่าวสารและสถานการณ์ของแวดวงอุตสาหกรรมมันสำปะหลังเพิ่มเติมได้ที่ www.thailandtapiocastarch.net และ Facebook: Thailand Tapioca Starch

ข่าวและสถานการณ์ในอุตสาหกรรม

"เฉลิมชัย" ส่งเร่งด่วนจอร์โคไบต่างมันสำปะหลัง หลังระบาดหนักกว่า 3 แสนไร่!!

นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กล่าวว่า สำหรับสถานการณ์การระบาดของโรคไบต่างมันสำปะหลัง สืบเนื่องจากพบว่ามีพื้นที่การระบาดใน 29 จังหวัด พื้นที่รวมกว่า 3 แสนไร่ จากพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งหมด 8 ล้านไร่ โดยจังหวัดที่พบพื้นที่การระบาดของโรคไบต่างมันสำปะหลังมากที่สุด คือ จังหวัดนครราชสีมา จำนวนกว่า 242,000 ไร่ ข้อมูล ณ วันที่ 5 สิงหาคม 2563 จึงได้เร่งกำกับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งทำลายกำจัดต้นที่เป็นโรค และควบคุมไม่เคลื่อนย้ายท่อนพันธุ์ออกนอกพื้นที่ที่พบการระบาด

“ดังนั้น จึงขออย่าเตือนเกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงมันอยู่เสมอ หากพบต้องทำลายทันที และให้เลือกใช้ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังจากแหล่งที่ยังไม่พบการระบาดของโรค ไม่ใช่ท่อนพันธุ์ที่ลักลอบนำเข้ามาจากต่างประเทศ เนื่องจากอาจมีโรคไบต่างติดเข้ามากับท่อนพันธุ์ด้วย ซึ่งจะทำให้เกิดการระบาดในฤดูปลูกต่อมาได้ ทั้งนี้ ได้สั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ลดขั้นตอนและเร่งรัดการจ่ายเงิน ชดเชยรายได้และค่าทำลายแปลงมันเป็นโรคให้กับเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังที่ได้รับผลกระทบโดยเร็วที่สุด” นายเฉลิมชัยกล่าว

ด้านนายเข้มแข็ง ยุติธรรมดำรง อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร เปิดเผยว่า ได้ส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อสำรวจและชี้เป้าพื้นที่ระบาด ดำเนินการกำจัดต้นมันสำปะหลังที่เป็นโรค และแมลงหิวข้าวยาสูบ ซึ่งเป็นพาหะนำโรค ตลอดจนส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ท่อนพันธุ์สะอาด ควบคุมการนำเข้าท่อนพันธุ์จากต่างประเทศ และการขนย้ายท่อนพันธุ์ภายในประเทศ รวมทั้งสร้างการรับรู้ให้เกษตรกรเพื่อป้องกันและกำจัดโรคไบต่าง

ที่มา: สยามรัฐ, วันที่ 12 สิงหาคม 2563, <https://siamrath.co.th/n/174035>

ติดต่อเรา: โครงการการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรมมันสำปะหลังไทย

www.thailandtapiocastarch.net

starchzerowaste@gmail.com

Facebook: Thailand Tapioca Starch

ผู้จัดการโครงการ: คุณรินรมย์ เลิศสิทธิ์ภรณ์

ศูนย์ ECoWaste สวทช.

☎ 02 - 470 - 7432

☎ 02 - 452 - 3455

สถานการณ์ตลาดแป้งมันสำปะหลัง

“สมาคมการค้ามันสำปะหลัง” ชี้อากาศหวั่นสตทะเล 2.50 บาทต่อกิโลกรัม

นายบุญชัย ศรีชัยยงพานิช นายกสมาคมการค้ามันสำปะหลังไทยคนใหม่เปิดเผยว่า ในขณะนี้กำลังซื้อมันเส้นกลับมาแล้ว หลังจากจีนระบายสต็อกมันเส้นที่มีอยู่ 200-300 ล้านตันออกจากโกดัง คาดว่าจีนจะลดสต็อกให้เหลือเพียง 50 ล้านตันเท่านั้น ซึ่งจะเป็นโอกาสของไทยที่จะส่งออกมันเส้นได้อย่างต่อเนื่อง ดึงราคาหัวมันสดให้เพิ่มขึ้นจากเดิมช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา กลุ่มลานมันสำปะหลังไม่ซื้อเนื่องจากราคาส่งหัวมันสดให้กับโรงงานมันเส้นมีราคาต่ำมาก ไม่คุ้มกับการดำเนินการ โดยมีเพียงโรงแปงมันสำปะหลังที่ยังซื้ออยู่ คาดว่าสถานการณ์แย่งซื้อหัวมันสดดังกล่าว จะส่งผลให้ราคาที่เกษตรกรได้รับอยู่ที่กิโลกรัมละ 2.50 บาท เพิ่มขึ้นจากเดิมที่ราคาต่ำกว่า 2 บาทต่อกิโลกรัม

อย่างไรก็ตามการผลิตมันสำปะหลังของไทยมีปัญหาเรื่องใบด่างที่ระบาดไม่หยุด ในขณะที่ท่อนพันธุ์คุณภาพดีมีน้อย เนื่องจากภัยแล้งเมื่อต้นปีทำให้มันสำปะหลังที่ปลูกไปเสียหาย 2-3 รอบ ดังนั้นจึงเสี่ยงที่ผลผลิตมันสำปะหลังในปีนี้จะลดลง ที่สำคัญเมื่อราคาหัวมันสดปรับเพิ่มขึ้น ต้องระวังเรื่องเปอร์เซ็นต์เชื้อแป้งด้วย หากมีน้อยไป ราคาที่ได้รับก็จะลดลงตามไปด้วย

ทั้งนี้ ในช่วงเดือนกันยายน 4 สมาคม คือ สมาคมการค้ามันสำปะหลังไทย สมาคมแปงมันสำปะหลังไทย สมาคมโรงงานผู้ผลิตมันสำปะหลังภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสมาคมโรงงานผู้ผลิตมันสำปะหลังไทย จะร่วมกับหน่วยงานภาครัฐออกสำรวจพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังทั่วประเทศ เพื่อประเมินผลผลิต เบื้องต้นคาดว่าจะไม่ถึง 30 ล้านตัน ในขณะที่การส่งออกมันเส้นในปีที่ผ่านมาได้ 2.9 ล้านตัน ลดลงจากก่อนหน้านี้ที่เคยส่งออกได้ 7 ล้านตัน

รายงานจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) แจ้งว่า สถานการณ์มันสำปะหลังโรงงาน ปี 2564 (ปีเพาะปลูก 2563/64) มีเนื้อที่เก็บเกี่ยวรวมทั้งประเทศ 8,844 ล้านไร่ เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 0.105 ล้านไร่ หรือ 1.20% ผลผลิตรวมทั้งประเทศ 29,909 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 1,379 ล้านตัน หรือ 4.83% ผลผลิตต่อเนื้อที่เก็บเกี่ยวทั้งประเทศ 3,382 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 117 กิโลกรัมต่อไร่ หรือ 3.58% ทั้งนี้เนื้อที่เก็บเกี่ยวโดยรวมคาดว่าจะเพิ่มขึ้นทุกภาค เมื่อเทียบกับปีเพาะปลูก 2562/63 เนื่องจากเกษตรกรขยายเนื้อที่ปลูกมันสำปะหลังแทนพืชชนิดอื่น

ที่มา: กรุงเทพธุรกิจ, วันที่ 31 สิงหาคม 2563, <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/895674>

ข่าวสารและกิจกรรมสำคัญของอุตสาหกรรม

ไบโอเทคได้รับทุนสนับสนุนกว่า 12 ล้านบาท

เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านมันสำปะหลังในเขตประเทศลุ่มแม่น้ำโขง

ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (ไบโอเทค) เล็งเห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมมันสำปะหลัง การวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ ตลอดจนกระบวนการและเทคโนโลยีต่าง ๆ มาเป็นเวลากว่า 10 ปี จึงได้ดำเนินโครงการ “Capacity Building on Circular Economy, Resource and Energy Efficiency for Productivity and Sustainability of Cassava Chain to High Value Products: Cassava Root, Native Starch, and Biogas in Mekong Countries” หรือ โครงการ CCC เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกร บุคลากร และผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมันสำปะหลังในประเทศลุ่มแม่น้ำโขงตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมมันสำปะหลังตลอดห่วงโซ่อุปทาน ควบคู่กับการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

โครงการ CCC เป็นโครงการความร่วมมือของทีมนักวิจัยการจัดการและใช้ประโยชน์จากของเสียอุตสาหกรรมเกษตร ทีมนักวิจัยเทคโนโลยีแปรรูปมันสำปะหลังและแป้ง ไบโอเทค ศูนย์ความเป็นเลิศเฉพาะทางด้านการจัดการและใช้ประโยชน์จากของเสียอุตสาหกรรมเกษตร มจร. และมูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย โดยได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนความร่วมมือแม่น้ำโขงและสาธารณรัฐเกาหลี (Mekong-Republic of Korea Cooperation Fund-MKCF) เป็นจำนวนกว่า 12 ล้านบาท

ดร.วรินทร์ สงคศิริ ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยวิศวกรรมชีวเคมีและชีววิทยาระบบ ไบโอเทค ให้ข้อมูลว่า หลักสูตรการอบรมครอบคลุมหัวข้อสำคัญเริ่มตั้งแต่ “ต้นน้ำ” คือ การบริหารจัดการเทคโนโลยีการปลูกมันสำปะหลังและการปรับปรุงพันธุ์ “กลางน้ำ” คือ การใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตแป้งมันสำปะหลัง ลดการใช้พลังงานและทรัพยากรในกระบวนการผลิต จนถึง “ปลายน้ำ” คือ การใช้เทคโนโลยีในการนำของเหลือทิ้งจากกระบวนการผลิต โดยคาดว่าจะมีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งจากภาครัฐและเอกชนมากกว่า 100 คน จากประเทศในแถบลุ่มน้ำโขง

แนวทางการพัฒนา อุตสาหกรรม

“แป้งปลอดกลูเตน...Product Champion สร้างมูลค่าเพิ่มให้มันสำปะหลังสูงกว่า 8.2 เท่าในปี 2570”

ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทยมองว่า ในช่วง 2-3 ปีข้างหน้า ภาพรวมการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยอาจเติบโตได้อย่างระมัดระวัง จากปัจจัยท้าทายของสงครามการค้าระหว่างจีน-สหรัฐอเมริกาที่น่าจะยังมีอยู่ รวมถึงผลกระทบของโควิด-19 ที่อาจทำให้ภาพรวมเศรษฐกิจจีนยังไม่ฟื้นตัวนัก อีกทั้งยังต้องจับตาปริมาณสต็อกข้าวโพดของจีนที่ยังอยู่ในระดับสูงราว 200 ล้านตัน โดยหากพิจารณาแนวโน้มการเติบโตเป็นรายผลิตภัณฑ์คือ มันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลังดิบ (ขั้นต้น) น่าจะมีแนวโน้มขยายตัวได้ในระดับต่ำ เนื่องจากนโยบายของจีนไม่เอื้อต่อผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังขั้นต้นของไทย เช่น จีนมีการพึ่งพาข้าวโพดในสต็อกภายในประเทศมากขึ้น และจีนยังมีการลงทุนพื้นที่ปลูกและโรงงานแปรรูปขั้นต้นในกลุ่มประเทศ CLMV มากขึ้น รวมถึงยังต้องเผชิญการแข่งขันด้านราคาที่รุนแรงจากอัญพิชิตทดแทนและราคามันสำปะหลังของคู่แข่งอย่างเวียดนามที่ถูกกว่าไทย ขณะที่แป้งมันสำปะหลังดัดแปร (ขั้นกลาง) น่าจะมีแนวโน้มขยายตัวได้ดี (แต่เป็นการขยายตัวที่ลดลง) เนื่องจากการแข่งขันด้านราคาในธุรกิจแป้งมันสำปะหลังดัดแปรไม่รุนแรงนัก ซึ่งเป็นการขยายตัวที่ดีตามอุตสาหกรรมขั้นปลายที่เป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าเพิ่มสูงอย่างเครื่องสำอาง อาหารเสริม และยา ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่สอดคล้องไปกับ S-Curve

ดังนั้นไทยจึงควรมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มการผลิตผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังขั้นกลางอีกตัว ซึ่งเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่มีแนวโน้มการเติบโตดีตามเทรนด์การบริโภคของตลาดโลกในระยะยาวและมีมูลค่าเพิ่มสูง อย่างแป้งปลอดกลูเตนที่สามารถชูเป็น Product Champion ได้ ด้วยการปรับลดวัตถุดิบมันสำปะหลังที่จะนำไปผลิตผลิตภัณฑ์ขั้นต้นอย่างมันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลังดิบ แล้วนำมาผลิตแป้งปลอดกลูเตนแทน ขณะที่ผลิตภัณฑ์ขั้นกลางที่มีอยู่เดิมอย่างแป้งมันสำปะหลังดัดแปร แม้จะมีแนวโน้มขยายตัวต่อไปได้ แต่ก็น่าจะเป็นการขยายตัวที่ลดลง จึงทำให้แป้งปลอดกลูเตนน่าจะเป็นสินค้าที่น่าสนใจและมีศักยภาพในการขยายตลาด เพื่อตอบโจทย์ผู้บริโภคกลุ่มใหม่ได้ในระยะข้างหน้า

แป้งปลอดกลูเตนเป็นทางเลือกใหม่สำหรับผู้เป็นโรคเซลิแอคหรือผู้แพ้กลูเตน ผู้ป่วยโรคลำไส้แปรปรวน และผู้รักสุขภาพ เนื่องจากมีกากใยสูง ดังนั้นจึงนับเป็นโอกาสของมันสำปะหลังที่ปลอดกลูเตน เพื่อนำมาผลิตเป็นแป้งปลอดกลูเตนในอุตสาหกรรมอาหาร เช่น เบเกอรี่ อาหารที่ไม่มีส่วนผสมของนม ชนมขบเคี้ยว และเครื่องดื่มตอบสนองความต้องการของตลาดโลกที่มีสัดส่วนมูลค่าตลาด Gluten Free กว่าร้อยละ 29 ของมูลค่าตลาดอาหาร Free-From ของโลก และมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 9.6 ต่อปี นับเป็นอัตราที่สูงที่สุดของประเภทอาหารในกลุ่ม Free-From และยังมีมูลค่าตลาด Gluten Free เพิ่มขึ้นกว่า 1.7 เท่าในปี 2567 (57.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) เมื่อเทียบกับปี 2562 (32.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

สำหรับตลาดกลุ่มผู้บริโภคหลักของอาหาร Gluten Free จะอยู่ในสหภาพยุโรป (ร้อยละ 52) และสหรัฐอเมริกา (ร้อยละ 20) เนื่องจากผลผลิตอัญพิชิตหลักในสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกาคือข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์ ข้าวโอ๊ต ทำให้มีความต้องการแป้งปลอดกลูเตนในปริมาณสูง โดยมีมูลค่าตลาดแป้งปลอดกลูเตนในสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริการวมกันในปี 2562 อยู่ที่ 6.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งคาดว่าจะในปี 2567 จะเพิ่มขึ้นเป็น 12.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 10 ต่อปี สะท้อนถึงโอกาสของมันสำปะหลังไทยที่จะนำมาผลิตเป็นแป้งปลอดกลูเตน เพื่อป้อนตลาดผลิตภัณฑ์อาหาร Free-From ที่มีแนวโน้มเติบโตดี โดยเฉพาะตลาดเบเกอรี่ที่ครองสัดส่วนกว่าร้อยละ 27.2 ของมูลค่าตลาดอาหาร Free-From โลก และมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยที่ดีกว่าร้อยละ 8.8 ในปี 2562-2567

ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทยประเมินว่า ในปี 2563-2564 หากไทยสามารถนำมันสำปะหลังสดที่มีอยู่ราว 30 ล้านตัน แบ่งนำมาผลิตแป้งปลอดกลูเตนที่ร้อยละ 10 จะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ราว 2.3 เท่าของมูลค่าหัวมันสำปะหลังสดที่ขายได้ หรือคิดเป็นมูลค่าราว 137,000 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม ธุรกิจแป้งปลอดกลูเตนของไทยน่าจะยังอยู่ในระยะเริ่มต้นที่มีผู้สนใจ ทำให้ยังมีปริมาณการค้าเชิงพาณิชย์ไม่มากนัก เนื่องจากความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่ยังจำกัดโดยเฉพาะกลุ่มอย่างสถาบันการศึกษาและหน่วยงานภาครัฐเป็นส่วนใหญ่ ส่งผลให้มีโรงงานผลิตแป้งปลอดกลูเตนรายใหญ่เพียงไม่กี่ราย ซึ่งความสำเร็จของการผลิตแป้งปลอดกลูเตนเพื่อส่งออกของไทยในปี 2563-2564 น่าจะพัฒนาไปได้ระดับหนึ่ง สอดคล้องกับกรอบนโยบายพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพที่จะสิ้นสุดในระยะที่ 2 (ปี 2555-2564)

มองต่อไปในระยะยาว ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทยประเมินว่า ในปี 2570 หากไทยสามารถนำมันสำปะหลังสดที่คาดว่าจะลดลงเหลือราว 20.6 ล้านตัน แบ่งนำมาผลิตแป้งปลอดกลูเตนที่เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 40 ประกอบกับแนวโน้มราคาแป้งปลอดกลูเตนต่อหน่วยที่น่าจะเพิ่มขึ้นจากความต้องการในตลาดโลกที่น่าจะเติบโตดี จะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างก้าวกระโดดได้ราว 8.2 เท่าของมูลค่าหัวมันสำปะหลังสดที่ขายได้ หรือคิดเป็นมูลค่าราว 486,000 ล้านบาท ซึ่งความสำเร็จของการผลิตแป้งปลอดกลูเตนเพื่อส่งออกของไทยในปี 2570 น่าจะพัฒนาไปได้ไกลพอสมควรแล้ว สอดคล้องกับเป้าหมายของรัฐบาลที่ต้องการให้ไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมชีวมวล (Bio Hub of ASEAN) ภายในปี 2570 โดยใช้เขตพิเศษภาคตะวันออก หรือ EEC โดยมี Biopolis ใน EEC เป็นแพลตฟอร์มหรือโครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนการลงทุน และทำให้เกิดธุรกิจใหม่ ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างฐานรายได้ใหม่และความยั่งยืนให้กับประเทศ อีกทั้งแป้งปลอดกลูเตนยังเป็นสินค้าในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่มีมูลค่าเพิ่มสูง สอดรับกับการสนับสนุนของนโยบายรัฐบาลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ ซึ่งมีความเชื่อมโยงอยู่ใน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายที่ภาครัฐให้การสนับสนุนมากถึง 5 อุตสาหกรรมคือ เกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ การแปรรูปอาหาร เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ การแพทย์ครบวงจร ท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและท่องเที่ยวสุขภาพ

ที่มา:

1. การเงินการธนาคาร, วันที่ 24 ก.ค. 2563, <https://www.moneyandbanking.co.th/article/kreserch-glutenfreeflour-24072020>
2. สำนักข่าวอีไฟแนนซ์ไทย, วันที่ 24 ก.ค. 2563, <https://www.efinancethai.com/LastestNews/LatestNewsMain.aspx?ref=A&id=YmhzMmxIMENzeTQ9>

“เทคนิคการปลูกมันสำปะหลัง ให้ผลผลิตสูงสุด และลดต้นทุนทำร่นมันสำปะหลัง 30%”

“มันสำปะหลัง” เป็นหนึ่งในพืชเศรษฐกิจทำเงินที่สำคัญของประเทศไทย โดยมีพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง 8.9 ล้านไร่ ได้ผลผลิต 20.9 ล้านตัน มีการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเป็นอันดับ 1 ของโลก มูลค่ากว่า 1 แสนล้านบาท ซึ่งแรงจูงใจสำคัญที่เกษตรกรนิยมปลูกพืชชนิดนี้กันอย่างแพร่หลายคือ มันสำปะหลังปลูกได้ตลอดทั้งปี ทนแล้งได้ดี เจริญเติบโตได้ในแหล่งดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เมื่อมีแรงงานพอ หรือรอเก็บผลผลิตออกขายในราคาที่ต้องการได้ การปลูกมันสำปะหลังให้ผลผลิตสูงสุด...ทำได้ไม่ยาก

- ปลูกในช่วงเวลาที่เหมาะสม คือ กุมภาพันธ์-มีนาคม รองลงมาคือ ช่วงต้นฤดูฝน (เมษายน-พฤษภาคม) และช่วงปลายฤดูฝน (ตุลาคม-พฤศจิกายน) นอกจากนี้ควรเลือกพันธุ์มันสำปะหลังให้เหมาะกับสภาพดินที่ใช้ปลูก “ดินร่วนเหนียว” เรียกว่าเป็นดินดีสำหรับปลูกมันสำปะหลังพันธุ์ระยะ 5 และระยะ 72 หากปลูกใน “ดินร่วนทราย” ถือว่าเป็นดินปานกลางถึงเลว ควรเลือกปลูกพันธุ์เกษตรกรศาสตร์ 50 ระยะ 90 หัวบง 60 และ ระยะ 9 แต่ไม่แนะนำให้ปลูกมันสำปะหลังพันธุ์ดังกล่าวในสภาพดินร่วนเหนียว เพราะจะเจริญเติบโตในส่วนของลำต้นที่อยู่เหนือดินมากกว่าลำหัว เรียกว่าอาการขึ้นต้นหรือบ้าต้น บ้าใบ ส่วนพันธุ์ระยะ 7 เหมาะสำหรับปลูกในแหล่งดินร่วนเหนียวและดินร่วนทรายที่มีความชื้นตลอดช่วงการเจริญเติบโต ไม่ควรปลูกในสภาพดินที่แห้งแล้ง
- เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน โดยปลูกปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักเป็นปุ๋ยพืชสดแล้วไถกลบ และปรับปรุงบำรุงดินให้เหมาะสมระหว่างการปลูกโดยใส่ปุ๋ยอินทรีย์ไร่ละ 100-200 กิโลกรัมต่อไร่
- เตรียมดินให้ลึก โดยใช้วิธีไถดะด้วยพล 3 ก่อน และไถดะด้วยพล 7 เพื่อระเบิดหน้าดินให้มีความร่วนซุย เพื่อให้น้ำซึมลงใต้ดิน เพิ่มความสามารถในการกักเก็บน้ำฝน ความชื้นของดินได้มากขึ้น และช่วยให้พืชสามารถนำน้ำใต้ดินมาใช้เมื่อฤดูแล้ง การเตรียมดินลักษณะนี้ยังช่วยให้ต้นมันสำปะหลังจะลงหัวได้ง่าย หลังจากนั้นยกทรงดินก่อนปลูก
- เลือกซื้อพันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์ดีจากแหล่งผลิตที่น่าเชื่อถือ ต้นพันธุ์ที่ใช้ปลูกควรมีอายุ 10-12 เดือน โดยเลือกต้นพันธุ์ที่แข็งแรง มีตาถี่ ขนาดโตพอสมควร ตัดท่อนปลูกด้วยมีดที่คม เพื่อไม่ให้ท่อนปลูกชำรุด ยาวไม่ต่ำกว่า 20 เซนติเมตร ปลูกปักตรงให้ลึก 2 ใน 3 ของความยาวท่อนปลูก ในดินร่วนเหนียวควรใช้ระยะแถวกว้าง 1.20 เมตร ระยะปลูกตั้งแต่ 0.50-1 เมตร และในดินร่วนทรายควรใช้ระยะแถวแคบ 0.80 เมตร ระยะปลูกตั้งแต่ 0.50-0.80 เมตร
- ควรให้น้ำช่วง 2 เดือนแรกของการปลูก และให้น้ำเต็มที่ในช่วงฤดูแล้ง 5 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงมีนาคม เก็บเกี่ยวที่อายุ 12 เดือน ผลผลิตจะเพิ่มขึ้นอีก 1 เท่าตัว การให้น้ำในช่วงฤดูแล้ง จะช่วยให้ต้นมันสำปะหลังมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาใบร่วงน้อย ทำให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นในแต่ละเดือน
- ควรใส่ปุ๋ยเคมีบำรุงต้นให้ถูกสูตรในระยะเวลาที่เหมาะสม ได้แก่ ปุ๋ยสูตร 15-7-18 หรือ 15-15-15 ในอัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ โดยใส่ปุ๋ยสองข้างลำต้นรัศมีพุ่มใบแล้วกลบ ใส่ปุ๋ยครั้งเดียวเมื่ออายุ 1 เดือนหลังปลูก และต้องใส่ปุ๋ยเคมีในขณะที่ดินมีความชื้นและต้องกลบปุ๋ยด้วย ถ้าไม่กลบปุ๋ยอาจสูญเสียปุ๋ยมากถึง 50%
- ดูแลให้มันสำปะหลังปลอดวัชพืช โดยเฉพาะช่วง 3 เดือนแรก ถือว่าเป็นช่วงวิกฤตของมันเป็นสำปะหลัง วัชพืชส่วนใหญ่ที่พบในแปลงปลูกมันสำปะหลังในไทย ได้แก่ หญ้าตีนติด หญ้าปากควาย หญ้าตีนนก หญ้าจรวงบ บานไม่รู้โรยป่า ผักยาง สาบแร้งสาบกา ฯลฯ เกษตรกรนิยมกำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงานทำร่น โดยทำครั้งแรกหลังปลูก 1 เดือน และควรทำซ้ำอีกประมาณ 2-3 ครั้ง จนต้นมันสำปะหลังเจริญเติบโต ควบคุมได้แล้ว และไถระหว่างแถวด้วยรถไถเดินตาม การปลูกมันสำปะหลังพบว่า ค่าแรงในการกำจัดวัชพืชคิดเป็น ร้อยละ 30 ของต้นทุนการผลิตทีเดียว
- การเก็บเกี่ยวมันสำปะหลัง ระยะที่เหมาะสมคือ ช่วงอายุ 10-18 เดือน ควรตรวจเฝ้าระวังการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังในช่วงฝนแรก คือตั้งแต่เดือนเมษายนถึงมิถุนายน เนื่องจากมันสำปะหลังแตกใบอ่อนจะให้เปอร์เซ็นต์แป้งต่ำ

เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2563 ที่ผ่านมา รัฐบาลมีมติแบนสารเคมีกำจัดศัตรูพืช พาราควอต (ยาฆ่าหญ้า) และ คลอร์ไพริฟอส (ยาฆ่าแมลง) เป็นวัตถุอันตรายประเภท 4 (วอ. 4) ส่งผลกระทบต่อการเพาะปลูกมันสำปะหลัง ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของประเทศไทย คุณวิชัย โอภาณุกุล และ คุณอานนท์ สายคำฟู แห่งสถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม กรมวิชาการเกษตร จึงได้วิจัยและพัฒนาการปลูกมันสำปะหลังและใส่ปุ๋ยมันสำปะหลัง (เครื่องทำร่นมันสำปะหลัง) ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) โดยมีต้นทุนการผลิตอยู่ที่ 300,000 บาท ปรากฏว่า ปลูกสูงชันเคลื่อนด้วยตัวเองสำหรับกำจัดวัชพืชและใส่ปุ๋ย มีรูปแบบการทำงานเริ่มจากโรยปุ๋ยตามสูตรที่เกษตรกรกำหนดลงพื้นดิน หลังจากนั้นพาดจานทำหน้าที่ไถกำจัดวัชพืชและไถดินกลบปุ๋ย นวัตกรรมชิ้นนี้ สามารถกำจัดวัชพืชพร้อมใส่ปุ๋ยและกลบดินในขั้นตอนเดียวกัน และมีจุดเด่นสำคัญคือ ช่วยประหยัดเงินค่าทำร่นมัน 30% โดยไม่ใช้ยาฆ่าหญ้า ขณะเดียวกันลดการสูญเสียปุ๋ย สามารถสร้างและซ่อมแซมง่ายในอุ้งท้องถื่น ผลการทดสอบสามารถทำงานได้เฉลี่ย 3-4 ไร่ต่อชั่วโมง หรือ 30 ไร่ต่อวัน ประสิทธิภาพกำจัดวัชพืช 80-90% ใช้น้ำมันดีเซล 1.3-1.5 ลิตรต่อไร่ โดยใช้แรงงานแค่ 1-2 คน หากมีเกษตรกรสนใจนำรถปลูกสูงชันกำจัดวัชพืชและใส่ปุ๋ยมันสำปะหลังไปให้บริการรับจ้างในไร่มันสำปะหลังในท้องถิ่น จะสามารถคืนทุนได้ในระยะเวลาเพียง 1 ปี

ที่มา:

เทคโนโลยีเกษตร, วันที่ 25 ส.ค. 2563, https://www.technologychaoban.com/bullet-news-today/article_156741

เทคโนโลยีชาวบ้านออนไลน์, วันที่ 4 ธ.ค. 2562, https://www.technologychaoban.com/bullet-news-today/article_133021